

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

PROJEKTLIGJI PËR PERSONAT E VERBËR DHE PERSONAT PJESËRISHT TË VERBËR

THE DRAFT LAW FOR BLIND AND PARTIALLY SIGHTED PERSONS

NACRT ZAKONA O SLEPIM I DELIMIČNO SLEPIM LICIMA

KUVENDI I REPUBLIKËS SË KOSOVËS	THE ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF KOSOVO	SKUPŠTINA REPUBLIKE KOSOVA
<p>Në mbështetje të nenit 65 (1) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës,</p>	<p>In support of article 65 (1) of the Constitution of the Republic of Kosovo,</p>	<p>Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,</p>
<p>Miraton:</p>	<p>Approves:</p>	<p>Usvaja:</p>
<p>LIGJIN PËR PERSONAT E VERBËR DHE PERSONAT PJSËRISHT TË VERBËR</p>	<p>LAW FOR BLIND AND PARTIALLY SIGHTED PERSONS</p>	<p>ZAKON O SLEPIM I DELIMIČNO SLEPIM LICIMA</p>
<p>I. DISPOZITAT E PËRGGJITHSHME</p>	<p>I. GENERAL PROVISIONS</p>	<p>I. OPŠTE ODREDBE</p>
<p>Neni 1 Qëllimi</p>	<p>Article 1 Purpose</p>	<p>Član 1 Namena</p>
<p>Me këtë ligj rregullohet statusi i personave të verbër dhe personave pjesërisht të verbër në Republikën e Kosovës.</p>	<p>This law regulates the status of blind and partially sighted persons in the Republic of Kosovo.</p>	<p>Ovim Zakonom se uređuje status slepih i delimično slepih lica u Republici Kosovo.</p>
<p>Neni 2 Fushëveprimi</p>	<p>Article 2 Scope</p>	<p>Član 2 Delokrug</p>
<p>Ky ligj rregullon të drejtat dhe përfitimet si dhe përcakton kriteret për kategorizimin e personave të verbërve dhe personave pjesërisht të verbër.</p>	<p>This law rregulates the rights and benefits and determines the criteria for categorizing of blind and impartial sighted persons.</p>	<p>Ovaj zakon uređuje prava i povlastice i određujei kriterijume za kategorizaciju slepi i delimično slepih lica.</p>

Neni 3 Përkufizimi	Article 3 Definition	Član 3 Definicije
<p>1. Shprehjet e përdorura në këtë ligj kanë këtë kuptim:</p> <p>1.1 “I/E verbër” është personi me humbje të pa korigjueshme të pamurit të lindur ose të fituar, të plotë apo të pjesërisht të përcaktuar sipas kriterëve mjekësorë të vlerësuar nga Komisioni Mjekësor.</p> <p>1.2. “Komisionit Mjekësor” - është komision i përbërë prej ekspertëve, i formuar nga Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale i cili bën përcaktimin e gjendjes shëndetësore dhe shkallës së verbërisë, duke përfshirë seriozitetin dhe kohëzgjatjen e saj, për secilin person që paraqet kërkesë për të gëzuar përfitimet dhe të drejtat që dalin nga ky Ligj.</p> <p>1.3. “Ministria përkatëse” është Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale;</p> <p>1.4. “ZQM” është Zyra përkatëse për Qeverisje të Mirë në kuadër të Zyrës së Kryeministrit</p>	<p>1. Terms used in this law have the following meaning:</p> <p>1.1 “Blind person” is the person with uncorrected loss of vision born or acquired, full or partial set determined according to medical criteria assessed by the Medical Commission.</p> <p>1.2. “Medical Commission” – is the Commission composed by experts, established by the Ministry of Labor and Social Welfare, which makes determination of health status and the degree of blindness, including the seriousness and its duration, for any person who files request to enjoy the benefits and rights arising from this Law.</p> <p>1.3. “Ministry concerned” is the Ministry of Labor and Social Welfare;</p> <p>1.4. “OGG” is the Office on Good Governance within the Office of the Prime Minister</p>	<p>1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu znače:</p> <p>1.1 " I/E slep" je osoba sa nepopravljivim gubitkom vida urođenim i stečenim, potpunim ili delimičnimu tvrđenim u skladu sa medicinskim kriterijumima procenjenim od strane Lekarske komisije.</p> <p>1.2. "Medicinska komisija“ - je komisija sastavljena od eksperata, formirane od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja, koja vrši određivanje zdravstvenog statusa i stepen slepila, uključujući njegovu težinu i trajanje, za bilo koje lice koje podnese zahtev da ostvari koristi i prava koja proističu iz ovog zakona.</p> <p>1.3. "Relevantno ministarstvo", je Ministarstvo rada i socijalnog staranja;</p> <p>1.4. “KDU je odgovarajuća kancelarija za dobro upravljanje u okviru Kancelarije Premijera</p>

Neni 4 Mbrojtja	Article 4 Protection	Član 4 Zaštita
<p>1. Personat e verbër dhe personat pjesërisht të verbër mbrohen nga të gjitha llojet e shfrytëzimit, diskriminimit, abuzimit, fyerjes talljes dhe gëzojnë të drejtat dhe liritë e tyre në mënyrë të barabartë me të tjerët bazuar në standardet ndërkombëtare për të drejtat e njeriut.</p> <p>2. Kur veprimet e cekura në paragrafin 1 të këtij neni përbejnë vepër penale, nismën për fillimin e çështjes penale, përveç kujdestarit e kanë dhe organet e rendit organi i prokurorisë–apo shoqata , në të cilën ata bëjnë pjesë ose kujdesen për ta.</p>	<p>1. Blind and partially sighted persons are protected from all kinds of exploitation, discrimination, abuse, insult, ridicule and enjoy the rights and freedoms equally with others based on international standards for human rights.</p> <p>2. When the actions referred to in paragraph 1 of this Article shall constitute a criminal offense, the initiative to initiate criminal proceedings, except the custody, shall have the law enforcement, the prosecution or association, in which they belong or care for them.</p>	<p>1. Slepa i delimično slepa lica su zaštićena od svih vrsta eksploatacije, diskriminacije, zloupotrebe, uvrede, ismevanja i uživaju svoja prava i sloboda ravnopravno sa drugima, na osnovu međunarodnih standarda o ljudskim pravima.</p> <p>2. Kada akcije iz stava 1 ovog člana predstavljaju krivično delo, inicijativu za pokretanje krivičnog postupka, osim staratelja imaju i organi reda i tužilaštva – ili udruženja kojima pripadaju, ili se brinu o njima.</p>
Neni 5 Punësimi	Article 5 Employment	Član 5 Zaposlenje
<p>1. Përfitojnë nga ky ligj të gjithë personat e verbër dhe pjesërisht të verbër të përcaktuar sipas kriterëve të vlerësuar nga Komisioni Mjekësor – që nënkupton sigurimin e pjesëmarrjes së tyre aktive, duke ua plotësuar kushtet e mëposhtme:</p> <p>1.1 Punësimin në kushte të favorshme dhe me përparësi, bazuar në Ligjin nr.</p>	<p>1. From this law shall benefit all blind and sighted people determined by the criteria assessed by the Medical Commission – which means ensuring their active participation, by fulfilling the following conditions:</p> <p>1.1 Employment in favorable conditions and with priorities, based</p>	<p>1. Koristi od ovog zakona imaju sva slepa i delimično slepa licautvrđena prema procenjenim kriterijumima Lekarske komisije - što znači obezbeđivanje njihovog aktivnog učešća, ispunjavajući im dole navedene uslove:</p> <p>1.1 Zapošljavanje u povoljnim uslovima i prioritetima, na osnovu</p>

<p>03/L-019 për Aftësimin dhe Riaftësimin Profesional dhe Punësimin e Personave me Aftësi të Kufizuara si dhe ligjet tjera në fuqi;</p> <p>1.2 Personat juridike shtetëror apo private që punësojnë persona të verbër dhe persona pjesërisht të verbër, përfitojnë të gjitha benificionet të përcaktuara në ligjin nr. 03/L-019 për Aftësimin, Riaftësimin Profesional dhe Punësimin e Personave me Aftësi të Kufizuara .</p> <p style="text-align: center;">Neni 6 Lirimi nga taksat dhe tatimi</p> <p>Personat e verbër dhe personat pjesërisht të verbër lirohen nga çdo lloj takse dhe tatimi të drejtpërdrejtë, me përjashtim të rasteve kur ata kryejnë veprimtari private, si persona juridike. Kjo e drejtë përcaktohet me akt nënligjore.</p> <p style="text-align: center;">Neni 7 Shtesa e të ardhurave</p> <p>1. Personat e verbër dhe personat pjesërisht të verbër e të gjitha kategorive pavarësisht nga të ardhurat e tjera mund të marrin nga shteti, një përfitim material për shkak të</p>	<p>on the Law no. 03/L-019 on Professional Training and Retraining and Employment of People with Disabilities as well as other applicable laws;</p> <p>1.2 State public or private legal persons employing blind and partially sighted persons are entitled to all benefits set forth in Law no. 03/L-019 for Vocational Rehabilitation and Employment of People with Disabilities.</p> <p style="text-align: center;">Article 6 Exemption from taxes and tax</p> <p>Blind and partially sighted persons are exempt from any tax and direct taxes, except when they carry out private activities, as legal entities. This right is defined by the legislation.</p> <p style="text-align: center;">Article 7 Income benefits</p> <p>1. Blind and partially sighted persons of all categories regardless of other income from state benefits, are entitled of benefits</p>	<p>Zakona br. 03/L-019 za stručno usavršavanje i profesionalnu prekvalifikaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom kao i prema drugim važećim zakonima;</p> <p>1.2 Državna pravna ili privatne lica zapošljavaju slepe i delimično slepa lica, imaju pravo na sve pogodnosti koje se pružaju prema zakonu br. 03/L-019 o profesionalnom osposobljavanju , prekvalifikaciji i i zapošljavanju osoba sa invaliditetom</p> <p style="text-align: center;">Član 6 Oslobađanje od taksi i poreza</p> <p>Slepa i delimično slepa lica su oslobođena od bilo kakve vrste takse ili direktnog poreza, osim kada oni obavljaju privatne aktivnosti, kao pravna lica. To pravo je definisano podzakonskim aktom..</p> <p style="text-align: center;">Član 7 Dodatak na prihode</p> <p>1. Slepa i delimično slepa lica svih kategorija, bez obzira na ostale prihode od državnih beneficija, primaju dodatak zbog njihovog slepila, u meri koja je određena</p>
---	--	---

<p>verbërisë se tyre, në lartësinë e përcaktuar nga Qeveria e cila nuk llogaritet në të ardhurat familjare për efekt varfërie.</p> <p>2. Përfitimi material për shkak të verbërisë i takon edhe kujdestarit të të verbëritë të kategorisë së parë të cilin e zgjedhë ai.</p> <p style="text-align: center;">Neni 8 Shuma e pagesës</p> <p>1. Shumën e pagesës mujore, për shkak të verbërisë, e cakton Qeveria.</p> <p>2. Shuma e pagesës indeksohet me rritjen e pagës minimale në shkallë vendi. Kjo pagesë përfitohet pavarësisht nga mosha dhe të ardhurat që përfitohen nga shteti. Në të njëjtën masë përfitojnë edhe kujdestaret e të verbërve të grupit të parë, nevoja për të cilët përcaktohet nga Komisioni Mjekësor.</p> <p>Personat e verbër nënshkruajnë një kontratë me kujdestarët e tyre, para organit kompetent -noterit dhe ia paraqesin nëpunësit të organit kompetent.</p>	<p>because of their blindness, to the extent determined by the Government, which is not counted in family income for poverty effect.</p> <p>2.If this context the benefits shall also receive the custody of the blind of the first category of which he chooses.</p> <p style="text-align: center;">Article 8 Payment amount</p> <p>1. Monthly payment amount, due to blindness, determines the Government.</p> <p>2. Payment amount is indexed with increasing the minimum wage in the country. The amount of payment is indexed to increase the minimum wage in the country. The custody of the blind of the first group shall benefit in the same measure, which needs to be determined by the medical Commission.</p> <p>Blind persons shall sign a contract with their custodies, in the presence of the competent body-notary and shall submit to the official of the competent body.</p>	<p>od Vlada , koji se ne računa kao porodični prihod zbog siromaštva.</p> <p>2.Ali u ovoj meri isplatu prima i staratelj slepog prve kategorije koga on izabere.</p> <p style="text-align: center;">Član 8 Iznos uplate</p> <p>1. Mesečni iznos uplate, zbog slepila, određuje Vlada.</p> <p>2. Iznos plaćanja je indeksiran povećanjem minimalne plate u zemlji. Ova isplata se dobija bez obzira na uzrast i prihode koji se dobijaju od države. U istoj meri primaju i staratelji slepi prve grupe, čije potrebe se utvrđuju od strane lekarske komisije.</p> <p>Slepa lica potpisuju ugovor sa svojim starateljem pred nadležnim organom, notarom i i podnose ga službeniku nadležnog organa.</p>
---	--	---

<p>3. Këto pagesa bëhen çdo muaj nga Departamenti i Administratës Pensionale në kuadër të Ministrisë përkatëse.</p> <p>4. Fondet për pagesa, nga paragrafi 1 i këtij neni, sigurohen nga Buxheti i përgjithshëm i Ministrisë përkatëse.</p> <p>II. KUJDESI, SIGURIMI I VENDSTREHIMIT, SIGURIMI SHËNDETËSOR, ARSIMIMI, PUSHIMI DHE MIRËSITË E TJERA</p> <p>Neni 9 Strehimi</p> <p>1. Ngarkohet Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, që me akt nënligjore, ti përcaktojë kushtet dhe kriteret e strehimit si vijon:</p> <p>1.1. për zgjedhjen me përparësi, të problemit të strehimit; për personat e verbër dhe personat pjesërisht të verbër të cilët nuk e kanë të zgjedhur çështjen e banimit</p> <p>1.2. komunat obligohen, për mbikëqyrjen dhe kujdesin ndaj kësaj</p>	<p>3. These payments are made monthly, by the relevant Department Pension Administration within the relevant Ministry</p> <p>4. Payment funds, under paragraph 1 of this Article, are provided by the total budget of the relevant Ministry.</p> <p>II. CARE, HOUSING INSURANCE, HEALTH INSURANCE, EDUCATION, LEAVE AND OTHER VIRTUES</p> <p>Article 9 Housing</p> <p>1. Ministry of Environment and Spatial Planning shall be in charge to determine with secondary legislations, housing conditions and criteria as follows:</p> <p>1.1. for selection of priority, the housing problem; for blind and partially sighted persons who have not solved the issue of housing.</p> <p>1.2. municipalities are obliged to supervise and care about this</p>	<p>3. Ove isplate se vrše mesečno od strane odgovarajućih Departmana za Penzisku Administraciju. u okviru relevantnog Ministarstva.</p> <p>4. Sredstva za isplatu iz stava 1. ovog člana, se obezbeđuju iz ukupnog budžeta relevantnog Ministarstva.</p> <p>II. NEGA, PRUŽANJE UTOČIŠTA, ZDRAVSTVENO OSIGURANJE, OBRAZOVANJE, ODMOR I OSTALA DOBRA</p> <p>Član 9 Smeštaj</p> <p>1. Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja, se zadužuje da sa podzakonskim aktom, utvrdi uslove i kriterijume za smeštaj na sledeći način:</p> <p>1.1. za izbor s'prioritetom, problema smeštaja slepog i delimično slepog lica kojima nije rešeno stambeno pitanje.</p> <p>1.2. opštine su u obavezi da vrši nadzor i brigu prema ovoj kategoriji.</p>
--	--	--

<p>kategorie.</p> <p>Neni 10 Kujdesi Shëndetësor</p> <p>1. Shërbimet shëndetësore themelore ofrohen në cilësi dhe sasi të njëjtë si për të gjithë popullatën.</p> <p>2. Çështja e përjashtimit nga pagesat dhe bashkë pagesat e rregullon Ligji për Shëndetësi dhe aktet e tjera nënligjore.</p> <p>3. Personat e Verbër dhe pjesërisht të verbër i gëzojnë të gjitha të drejtat lehtësimet sipas legjislacionit në fuqi.</p> <p>4. Të gjitha shërbimet të cilat i ofrohen personave të verbër dhe pjesërisht të verbër që nuk paguajnë premiumet do të rimburohen nga Ministria përkatëse për Ministrinë e Shëndetësisë dhe Fondin për Sigurime Shëndetësore.</p> <p>Neni 11 Edukimi dhe Arsimimi</p> <p>1. Edukimi dhe arsimimi i të verbërve dhe i personave pjesërisht të verbër në sistemin shtetëror bëhet sipas ligjeve në fuqi.</p>	<p>category.</p> <p>Article 10 Health care</p> <p>1. Basic health services are offered in quality and quantity of the same for all populations.</p> <p>2. The issue of exemption from fees and co-payments regulates the Law on Health and other secondary legislations.</p> <p>3. Blind and partially sighted persons enjoy all rights according to the applicable law.</p> <p>4. All services provided to blind and partially blind who do not pay premiums will be reimbursed by the relevant Ministry to the Ministry of Health and the Health Insurance Fund.</p> <p>Article 11 Education</p> <p>1. Education of blind and partially sighted persons in the state system shall be made according to the applicable law.</p>	<p>Član 10 Zdravstvena nega</p> <p>1. Osnovne zdravstvene usluge pružaju se u istog kvaliteta i kvantiteta kao za celokupnu populaciju.</p> <p>2. Pitanje oslobođanja od isplata i koisplata se reguliše Zakonom za zdravstvo i drugim pravnim aktima.</p> <p>3. Slepā i delimično slepa lica uživaju sva olakšavajuća prava prema važećem zakonu.</p> <p>4. Sve usluge koje se pružaju slepim i delimično slepim licima koji ne plaćaju premije će biti refundirani od strane nadležnog Ministarstva za Ministarstvo zdravlja i Fond za zdravstveno osiguranje.</p> <p>Član 11 Vaspitanje i obrazovanje</p> <p>1. Vaspitanje i obrazovanje slepih i delimično slepih lica u državnom sistemu se vrši prema važećim zakonima.</p>
---	--	---

<p>2. Personave të verbër dhe pjesërisht të verbër ju sigurohet përdorimi i shkrimit braill, shkrimit relievor, shkrimit me shkronja të zmadhuara dhe tekstet në teknikën akustike dhe digjitale nga Ministria e Arsimit Shkencës dhe Teknologjisë.</p> <p>3. Pajisjet tiflo-teknike dhe tiflo-didaktike të cilat lehtësojnë integrimin e personave të verbër dhe personave pjesërisht të verbër në shoqëri janë mjete ndihmëse për të cilat ngarkohet MPMS dhe MASHT në bashkëpunim me Shoqatën e të verbërve për sigurimin dhe shpërndarjen e tyre.</p>	<p>2. For blind and partially sighted persons shall be provided the braille alphabet, writing relief, writing letters exaggerated, and texts in acoustic and digital technique by the Ministry of Education, Science and Technology.</p> <p>3. Tiflo-technical and teaching tiflo equipment which facilitate the integration of blind and partially blind persons in society are the helping tools for which is in charge the MPMS and MEST in cooperation with the Association of the Blind for the provision and distribution.</p>	<p>2. Slepim i delimično slepim licima se obezbeđuje upotreba Brajevog pisma, reljefno pisanje, pisanje sa povećanim slovima i tekstovi akustičke i digitalne tehnike od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku i tehnologiju.</p> <p>3. Tiflo-tehničkai tiflo-didaktička opremakoja olakšavaju integraciju slepih i delimično slepih lica u društvo su pomagala za koja se tereti MRSZ i MONT u saradnji sa Udruženjem slepih za njihovo obezbeđenje i raspodelu.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 12 Qasja në informacion</p> <p>1. Personave të verbër dhe pjesërisht të verbër kanë të drejte të ju mundësohet informimi në breill, në reliev, shkrim të zmadhua si dhe në audio për të gjithë sinjalistikën në ambientet publike, informacionet publike zyrtare, literaturën tekstet dhe librat ne të gjitha nivelet shkollore si dhe literatura të ndryshme dhe atë çka biblioteka kombëtar ju ofron publiku</p>	<p style="text-align: center;">Article 12 Access to information</p> <p>1. Blind and partially sighted persons have the right to enable them the access to information in Braille, relief, enlarge written and audio for all signage in public facilities, public information official literature textbooks in all school levels as well as various literature and what the national library offers the public.</p>	<p style="text-align: center;">Član 12 Pristup informacijama</p> <p>1. Slepai i delimično slepa lica imaju pravu da im se omogući informisanje na breillu, reljefu, povećanim slovima, kao i audio način za sve natpise na javnim objektima, javne službene informacije, literaturu, udžbenike i knjige na svim školskim nivoima, kao i različitoj literaturii ono što vamnacionalna biblioteka, javno pruža</p>

Neni 13 Rehabilitimi	Article 13 Rehabilitation	Član 13 Rehabilitacija
<p>1. Qeveria përcakton fonde për ndërtimin e qendrave të rehabilitimit, me kapacitet të mjaftueshëm për personat verbër dhe personat pjesërisht të verbër.</p> <p>2. Administrimi i qendrave të rehabilitimit, bëhet me autorizimin e Ministrisë përkatëse në bashkëpunim me Shoqatën për Personat e Verbër.</p> <p>3. Obligohen MPMS-ja, MASHT dhe MSH që, brenda gjashtë muajve, nga hyrja në fuqi e këtij ligji, të përfundojnë një studim dhe të përgatisin propozime konkrete për nxitjen e institucioneve të rehabilitimit, për përgatitje profesionale dhe për sistemimin në punë të të verbërve. Në këto zgjidhje do të merren parasysh edhe sugjerimet e Shoqatës së të verbërve dhe të personave pjesërisht të verbër.</p> <p>4. Qeveria, në funksion të rehabilitimit dhe argëtimit të të verbërve, përkrah veprimtarinë kulturore të tyre dhe u siguron falas pjesëmarrjen në këto mjedise kulturore dhe sportive.</p>	<p>1. The government sets funding for construction of rehabilitation centers, with enough capacity for blind persons and partially blind persons.</p> <p>2. The administration of rehabilitation centers shall be made with the authorization of the relevant Ministry in cooperation with the Association of Blind Persons.</p> <p>3. MPMS, MEST, MH are obliged, within six months upon entry into force of this law, to complete a study and prepare concrete proposals for promoting the rehabilitation institutions for vocational training and job systematization of the blind. In these selections shall be taken into account the suggestions of the Association of blind and partially sighted persons.</p> <p>4. Government, in view of rehabilitation and recreation of blind, supports cultural activities and provides free participation in these cultural and sports environments.</p>	<p>1. Vlada utvrđuje sredstava za izgradnju rehabilitacionih centara, sa dovoljno kapaciteta za slepa i delimično slepa lica.</p> <p>2. Upravljanje rehabilitacionim centrima, se vrši o ovlašćenju resornog ministarstva, u saradnji sa Udruženjem slepih lica.</p> <p>3. Obavezuje se MRSZ, MONTi MZ, u roku od šest meseci od stupanja na snagu ovog zakona, da završi studiju i pripremu konkretnih predloga za unapređenje institucija za rehabilitaciju za stručno obrazovanje i za sistematizaciju slepih lica na radnim mestima.. U ovim rešenjima će se uzeti u obzir sugestije Udruženje slepih i delimično slepih lica.</p> <p>4. Vlada, u funkciji rehabilitacije i zabavljanja slepih podržava njihovu kulturnu delatnost i pruža besplatno učešće u ovim kulturnim i sportskim sredinama.</p>

<p style="text-align: center;">Neni 14 Udhëtimi</p> <p>Për të verbëritë dhe shoqëruesit e tyre udhëtimi në trafikun urban bëhet falas, kurse në trafikun ndër-urban udhëtimi bëhet me 50% të vlerës së biletës .</p>	<p style="text-align: center;">Article 14 Travel</p> <p>For blind and their companions travel in urban traffic is free, and in under urban traffic traveling shall be 50% of the value of the ticket.</p>	<p style="text-align: center;">Član 14 Putovanje</p> <p>Za slepe i njihove pratioce putovanje gradskim saobraćajem je besplatno, a međugradsko putvanje se vrši sa 50% vrednosti karte.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 15 Shpenzimet e energjisë elektrike dhe telefonit</p> <p>1. Të gjithë personat e verbër dhe pjesërisht të verbër, gëzojnë lehtësira në konsumin e energjisë elektrike sipas Ligjit të Skemës Sociale.</p> <p>2. Qeveria siguron që të gjithë të verbrit të grupit të parë, të pajisen me softuer folës asistues për të verbëritë.</p>	<p style="text-align: center;">Article 15 Electricity and telephone expenses</p> <p>1. All blind and partially sighted persons enjoy the facilities of electricity consumption according to the Law of Social Scheme.</p> <p>2. The government ensures that all blind of the first group, to be equipped with software aid speakers for blind.</p>	<p style="text-align: center;">Član 15 Troškovi električne energije i telefonskih</p> <p>1. Sva slepa i delimično slepa lica , uživaju olakšice u potrošnji električne energije u skladu sa Zakonom o socijalnoj šemi.</p> <p>2. Vlada obezbeđuje da sva slepa lica iz prve grupe, se opreme govorni pomoćni softver za slepe.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 16 Përfitimet dhe të drejtat tjera</p> <p>1. Ministria e Infrastrukturës, institucionet dhe organet tjera relevante për rregullimin e territorit nuk miratojnë asnjë projekt për rrugët dhe mjediset publike, në qoftë se në to nuk janë mbajtur parasysh përshtatjet e nevojshme dhe të mundshme për të verbrit</p>	<p style="text-align: center;">Article16 Benefits and other rights</p> <p>1. Ministry of Infrastructure, institutions and other relevant bodies for regulating the territory does not approve any projects for roads and public facilities, if they have not taken into account adjustments necessary and possible for the blind and partially</p>	<p style="text-align: center;">Član 16 Koristi i druga prava</p> <p>1. Ministarstvo za infrastrukturu, institucije i drugi relevantni organi za regulisanje teritorije ne odobravaju ni jedan projekat za puteve i javne objekte, ako u njima nisu uzete u obzir potrebna i moguća prilagodavanja za slepa i delimično slepa</p>

<p>dhe për personat pjesërisht të verbër.</p> <p>2. Të verbërit dhe personat pjesërisht të verbër kanë përparësi në radhë dhe në shërbime publike, si dhe në zgjidhjen e problemeve, kur e kërkon nevoja, ata duhet të tregojnë librezën që dëshmon statusin e tyre.</p> <p style="text-align: center;">Neni 17 Besueshmëria e informatave personale</p> <p>Asnjë nëpunës dhe asnjë organ nuk ka të drejtë të japë të dhëna për gjendjen e invaliditetit verbërisë të një personi, pa pëlqimin e tij, përveç kur kjo lejohet me Ligjin nr. 03/L-172 për mbrojtjen e të dhënave personale.</p> <p style="text-align: center;">III. GRUPIMET, PËRFITIMET NGA STATUSI I TË VERBRIT, EVIDENCA DHE KOMISIONI MJEKËSOR</p>	<p>sighted persons.</p> <p>2. The blind and partially sighted persons have priority in the queue and in public services, as well as problem solving, when the need arises, they must show card which proves their status.</p> <p style="text-align: center;">Article 17 Reliability of personal information</p> <p>None of the employers and none of the organs have no rights to have no right to provide data on the state of blindness disability of a person without his consent, except when permitted by Law no. 03/L-172 for the protection of personal data.</p> <p style="text-align: center;">III. GROUPS, BENEFITS FROM THE STATUS OF THE BLIND, EVIDENCE AND MEDICAL COMMISSI</p>	<p>lica.</p> <p>2. Slepā i delimično slepa lica imaju prioritet u redu i u javnim službama, kao i u rešavanju problema kada se ukaže potreba, oni trebaju da pokažu knjižicu koja pokazuje njihov status.</p> <p style="text-align: center;">Član 17 Pouzdanost ličnih podataka</p> <p>Ni jedan službenik i ni jedan organ nema pravo da daje informacije o stanju invaliditeta slepila jedne osobe bez njegove saglasnosti, osim u slučajevima dozvoljenim Zakonom br. 03/L-172 za zaštitu ličnih podataka.</p> <p style="text-align: center;">III. GRUPACIJE, KORISTI OD STATUSA SLEPIH, EVIDENCIJA I LEKARSKA KOMISIJA</p>
---	--	--

Neni 18 Kategorizimi	Article 18 Categorization	Član 18 Kategorizacija
<p>1. Të gjithë personat që përfitojnë nga ky ligji i nënshtrohen vlerësimit të Komisionit Mjekësor në regjionet përkatëse. Këto komisione shqyrtojnë kërkesat e të verbërve, për të përcaktuar shkallën e verbërisë.</p> <p>2. Përfituesit nga ky ligj kategorizohen në tri grupe:</p> <p>2.1 Grupi i parë janë personat që nuk e dallojnë dritën nga errësira, deri në kjarësirin e të parit 0.02</p> <p>2.2 Grupi i dytë janë personat që kanë humbje pjesërisht të shikimit, mbi 0.02 deri 0.05.</p> <p>2.3 Grupi i tretë janë personat që aftësi a tyre e shikimit është mbi 0.05 deri 0.10.</p> <p>3. Komisioni Mjekësor në përcaktimin e grupit të aftësisë për punë, për të verbrit dhe personave pjesërisht të verbër, asistohet nga një përfaqësues i Shoqatës së të Verbërve</p>	<p>1. All persons who benefit from this law are subject to evaluation of the Medical Commission in the respective regions. These committees shall review the requirements of the blind, to determine the degree of blindness.</p> <p>2. The beneficiaries of this law are categorized into three groups:</p> <p>2.1 The first group, are persons who do not distinguish light from darkness, until the clarity of sight 0.02</p> <p>2.2 The second group, are persons who have partial loss of vision, over 0.02 to 0.05.</p> <p>2.3 The third group, are that their sight is over 0.05 to 0.10.</p> <p>3. Medical Commission in determining the group's ability to work for the blind and partially sighted persons assisted by a representative of the Association of the</p>	<p>1. Sva lica koja imaju koristi od ovog zakona podležu proceni Lekarske komisijeju relevantnom regionu. Ovi komisijerazmatraju zahteve slepih, da bi se utvrdio stepen slepila.</p> <p>2. Korisnici ovog zakona su razvrstane u tri grupe:</p> <p>2.1 Prva grupa su lica koji ne prave razliku svetlosti od tame, do jasnoće viđenja 0.02</p> <p>2.2 Druga grupa su ljudi koji imaju delimičan gubitak vida, 0.02 do 0.05.</p> <p>2.3 U trećoj grupu su lica koji daju sve mogućnosti pregleda je oko 0.05 do 0.10.</p> <p>3. Lekarska komisija u utvrđivanju sposobnosti grupe za rad za slepa i delimično slepa lica, se vrši pomoć predstavnika Udruženja slepih i delimično</p>

<p>dhe të personave pjesërisht të verbër në Kosovë.</p> <p>4. Komisioni Mjekësor i lëshon të interesuarit vendimin, duke përcaktuar kategorinë, përqindjen e shikimit, si dhe nevojën për kujdestar.</p> <p>5. Personi i verbër, i grupit të parë, duhet të deklarojë emrin e kujdestarit të tij/saj, para shërbyesit kompetent që e regjistron atë në një regjistër të posaçëm. Po ashtu, ai duhet të deklarojë edhe ndërrimin e kujdestarit, nëse e vlerëson të arsyeshme se një ndërrim i tillë duhet të bëhet. Me këtë ndërrim, menjëherë njoftohet edhe administrata e Ministrisë përkatëse.</p> <p>6. Shoqata bazuar në vendimin e Komisionit Mjekësor lëshon librezën e posaçme të verbërisë, si dokument provë për përfitimin nga ky Ligj.</p> <p style="text-align: center;">Neni 19 Evidentimi</p> <p>Ministria përkatëse në nivel qendror dhe komunal, duhet të mbajnë evidencën e saktë të numrit të përfituesve të të gjitha kategorive.</p>	<p>Blind and partially sighted persons in Kosovo.</p> <p>4. Medical Commission shall issue a decision concerned, by determining the category, the percentage of visibility, and the need for the custody.</p> <p>5. Blind person of the first group must declare the name of his/her custody, in front of the competent servants who records it in a special register. Also, he must declare the change of custodian, if assesses reasonably that such a change should be made. With this change, the administration shall be notified immediately by the relevant Ministry.</p> <p>6. Association based on the decision of the Medical Commission shall issue a special booklet of blindness, as proof of benefit from this law.</p> <p style="text-align: center;">Article 19 Identification</p> <p>Relevant Ministry in the central and municipal level, should maintain accurate records of the number of beneficiaries of all categories.</p>	<p>slepih lica na Kosovu.</p> <p>4. Lekarske komisije izdaje zainteresovanom rešenje navodeći kategoriji, procenat vidljivosti i potrebu za starateljem.</p> <p>5. Slepia lica, prvu grupu, morate proglasi ime staratelja njegovog / njenog pred nadležnim službenicima koji beleži u posebnom registru. Takođe, on mora da proglasi promenu staratelja, ukoliko smatra da je razumno da je takva promena treba da bude. Sa ovom promenom, administracija odmah obavestio resornog ministarstva.</p> <p>6. Bazirajući se na odluku lekarske komisije izdaje se posebna knjižicu slepila, kao dokazni dokumentat o koristima od ovog zakona.</p> <p style="text-align: center;">Član 19 Evidentiranje</p> <p>Relevantno ministarstvo na centralnom i opštinskom nivou, treba da vodi tačnu evidenciju o brojukorisnika svih kategorija.</p>
---	--	---

<p style="text-align: center;">Neni 20 E drejta për ankim</p> <p>Padite e ngritura në gjykatën kompetente për moszbatimin e këtij ligji shqyrtohen me procedurë të përshpejtuar.</p> <p style="text-align: center;">Neni 21</p> <p>Varësisht nga mundësitë buxhetore, kostoja e jetesës dhe inflacioni eventual, në fund të çdo viti për vitin e ardhshëm, Qeveria e Kosovës me propozimin e Ministrisë së Financave me vendim të veçantë, do të vendosë për lartësinë e shumës dhe beneficinet e përcaktuara me këtë Ligj.</p> <p style="text-align: center;">IV.DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE</p> <p style="text-align: center;">Neni 22 Bashkëpunimi</p> <p>Me qëllim të lehtësimit të procesit të zbatimit të këtij Ligji, Qeveria e Republikës së Kosovës do të bashkëpunoj ngushtë me Shoqatën e Personave të Verbërve si dhe akterët e tjerë relevant.</p>	<p style="text-align: center;">Article 20 The right to complain</p> <p>Lawsuits in court failing to implement this law shall be reviewed by expedited procedure.</p> <p style="text-align: center;">Article 21</p> <p>Depending on budget options, Cost of Living and inflation possible at the end of each year for the next year, the Government of Kosova on the proposal of the Ministry of Finance with special decision will decide for the height and benefits determined with this Law.</p> <p style="text-align: center;">IV. TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS</p> <p style="text-align: center;">Article 22</p> <p>With the aim to facilitate the process of implementing this law, Government of the Republic of Kosovo shall closely cooperate with the Blind Persons' Association and other relevant stakeholders.</p>	<p style="text-align: center;">Član 20 Pravo na žalbu</p> <p>Tužbi podnete na sudu za kršenje ovog zakona se razmatraju po hitnom postupku.</p> <p style="text-align: center;">Član 21</p> <p>U zavisnosti od budžetskih mogućnosti, životni troškovi i eventualne inflacije, na kraju svake godine za narednu godinu, Vlada Kosova sa predlogom Ministarstva Finansija sa posebnom odlukom, će odlučiti o visini iznosa i beneficije određene sa ovim Zakonom.</p> <p style="text-align: center;">IV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE</p> <p style="text-align: center;">Član 22 Saradnja</p> <p>U cilju olakšavanja procesa sprovođenja ovog zakona, Vlada Republike Kosova tesno će saradivati sa Udruženjem slepih lica i sa drugim relevantnim akterima</p>
--	---	---

<p style="text-align: center;">Neni 23 Aktet nënligjor</p> <p>1.Për zbatimin e këtij Ligji, ngarkohet Ministria përkatëse për Punë dhe Mirëqenje Sociale që në afat prej një viti të nxjerrë të gjitha aktet nënligjore .</p> <p>2. Pas hyrjes në fuqi të këtij Ligji obligohet Zyra e Kryeministrit /Zyra për Qeverisje të Mirë në bashkëpunim me ministri përkatëse që në periudhë prej gjashtë muajve të bëjë promovimin e këtij ligji në gjithë territorin e Kosovës.</p>	<p style="text-align: center;">Article 23 Secondary legislations</p> <p>1.Ministry of Labour and Social Welfare shall be charged for the implementation of this law, to issue all secondary legislations within a year.</p> <p>2. After the entry into force of this Law the Office of the Prime Minister/Office on Good Governance in cooperation with relevant ministries is obliged to make the promotion of this law in the whole territory of Kosovo within the period of six month.</p>	<p style="text-align: center;">Član 23 Podzakonskih akata</p> <p>1.Za sprovođenje ovog zakona, se zadužuje odgovarajuće ministarstvo za rad i socijalno staranje da u roku od godinu dana donese sva podzakonska akta.</p> <p>2. Po stupanju na snagu ovog zakona obavezuje se Kancelarij Premijera/kancelarija za dobro upravljanje, da u saradnji sa odgovarajućim ministarstvom ,u periodu od šest meseci obavi promovisanje ovog zakona na celoj teritoriji Kosova.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 24 Hyrja në fuqi</p> <p>Ky Ligj hyn në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë nga publikimi në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës, ndërsa do të zbatohet nga 01.01.2013.</p> <p>Jakup Krasniqi</p> <hr/> <p>Kryetar i Kuvendit të Kosovës</p>	<p style="text-align: center;">Article 24 Entry into force</p> <p>This law enters into force fifteen (15) days from publication in the Official Newspaper of the Republic of Kosova, and will be implemented by 01.01.2013</p> <p>Jakup Krasniqi</p> <hr/> <p>President of the Assembly of the Republic of Kosovo</p>	<p style="text-align: center;">Član 24 Stupanje na snagu</p> <p>Ovaj Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službeni List Republike Kosova, dok će se sprovoditi od 01.01.2013.</p> <p>Jakup Krasniqi</p> <hr/> <p>Predsednik Skupštine Kosova</p>

--	--	--